

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΘΕΜΑΤΙΚΩΝ

Περιεχόμενα

- ΔΕΠΠΣ- Νέο Πρόγραμμα Σπουδών (4-5)
- Μέθοδοι διδασκαλίας – Σχεδιασμός & Υλοποίηση (6-9)
- Οργάνωση δραστηριοτήτων- Στόχοι- Ερωτήσεις (10-20)
- Δομή του σχεδιασμού (21-22)
- Παραδείγματα (23- 35)

Ο ρόλος του εκπαιδευτικού

Η καθοδήγηση αποτελεί μια από τις βασικές πηγές των εννοιών για το παιδί στο σχολείο

και επίσης μια ισχυρή δύναμη που προωθεί την εξέλιξή τους.

Καθορίζει την προοπτική της συνολικής πνευματικής ανάπτυξης.

L. Vygotsky

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ 1

Το ΔΕΠΠΣ για το Νηπιαγωγείο είναι ένα οργανωμένο σύστημα εργασίας το οποίο σκιαγραφεί το τι θα πρέπει να μάθουν τα παιδιά, τις διαδικασίες με τις οποίες επιτυγχάνονται οι γενικές επιδιώξεις που καθορίζονται και το τι πρέπει να κάνει ο εκπαιδευτικός και ταυτόχρονα θέτει το πλαίσιο μέσα στο οποίο πραγματοποιείται η μάθηση και η διδασκαλία. Προκειμένου δε να είναι αναπτυξιακά κατάλληλο και αποτελεσματικό για όλα τα παιδιά του Νηπιαγωγείου θα πρέπει:

1. -να θέτει ρεαλιστικούς στόχους και να λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες, τα ενδιαφέροντα και τις ικανότητες των παιδιών αυτής της ηλικίας
2. -να προσαρμόζεται με ευελιξία στις ανάγκες, στις ικανότητες και στις κλίσεις του κάθε παιδιού και να εξασφαλίζει την ενεργητική συμμετοχή όλων των παιδιών, όπως είναι π.χ. τα παιδιά με ειδικές ανάγκες ή τα παιδιά με ιδιαίτερες ικανότητες
3. -να παρέχει ευκαιρίες για τη στήριξη της πολιτισμικής ταυτότητας και της γλώσσας όλων των παιδιών

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ

4. -να βασίζεται στις προϋπάρχουσες γνώσεις και εμπειρίες και να συνδέει τη γνώση με την καθημερινή πρακτική στο σχολείο
5. -να ενισχύει την αλληλεπίδραση των παιδιών μεταξύ τους, τη συνεργασία με τους γονείς και τους εκπαιδευτικούς των άλλων βαθμίδων και γενικά το άνοιγμα του Νηπιαγωγείου στην ευρύτερη κοινωνία
6. -να ενισχύει τη γνώση, να προάγει τη διαθεματικότητα
7. -να προκαλεί το ενδιαφέρον για τη μάθηση και να προάγει, τη γνώση, την κατανόηση και την ανάπτυξη και καλλιέργεια δεξιοτήτων, στάσεων και αξιών
8. -να ενθαρρύνει την πρόσβαση σε ποικίλες πηγές της γνώσης, την επιλογή και τη χρήση ποικίλου υλικού την προσέγγιση και παρουσίαση διαφόρων θεμάτων με πολλούς τρόπους
9. -να δίνει ευκαιρίες στα παιδιά να χρησιμοποιούν τις γνώσεις τους, να εξασκούν τις δεξιότητες τους και να συνεχίζουν να μαθαίνουν διαρκώς προάγοντας την αναζήτηση, την αιτιολόγηση, την κριτική σκέψη, τη λήψη αποφάσεων, τη λύση προβλημάτων

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ 3

10. -να επιτρέπει στα παιδιά να κάνουν λάθη, να μην επιδιώκει την εξασφάλιση των “σωστών ” απαντήσεων, αλλά να αξιοποιεί ανάλογα τα λάθη τους κατά το σχεδιασμό του εκπαιδευτικού έργου.
11. -να δίνει ευκαιρίες στα παιδιά να αναπτύσσουν και να εκφράζουν ιδέες και συναισθήματα με πολλούς τρόπους, όπως με το παιχνίδι, τη δραματοποίηση, τη γραφή, τη ζωγραφική, κ. ά.
12. -να ενισχύει την αυτοαντίληψη και αυτονομία
13. -να στηρίζει το ρόλο της γλώσσας σε όλα τα προγράμματα
14. -να αναδεικνύει το παιχνίδι ως τον πυρήνα του όλου προγράμματος
15. -να ενσωματώνει όπου είναι δυνατόν, την τεχνολογία στις διάφορες δραστηριότητες του προγράμματος και να αξιοποιεί ποικιλία πηγών πληροφόρησης, όπως το διαδίκτυο
16. -να ενσωματώνει την αξιολόγηση στο πρόγραμμα
17. -να μπορεί να ανανεώνεται συνεχώς και να ανταποκρίνεται στις μεταβαλλόμενες προκλήσεις της εποχής μας.

Ενότητες στο ΔΕΠΠΣ

Παιδί και Γλώσσα

(Προφορική Επικοινωνία, Ανάγνωση, Γραφή και γραπτή έκφραση)

Παιδί και Μαθηματικά

Παιδί και Περιβάλλον

(Ανθρωπογενές και Φυσικό)

Παιδί και Δημιουργία – Έκφραση

(Εικαστικά, Το Θέατρο- Η Δραματική Τέχνη, Φυσική Αγωγή, Μουσική)

Παιδί και Πληροφορική

ΕΝΟΤΗΤΕΣ & ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ

ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

- Ταυτότητα
- Αυτορύθμιση
- Προσωπική ενδυνάμωση
- Κοινωνικές δεξιότητες
- Κοινωνική αλληλεπίδραση

ΦΥΣΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

- Ζωντανοί οργανισμοί
- Αντικείμενα & υλικά
- Έννοιες και φαινόμενα από το φυσικό κόσμο
- Ο πλανητής Γη και το διάστημα

Τεχνολογίες Πληροφοριών & Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.)

- Γνωρίζω τις ΤΠΕ & δημιουργώ
- Επικοινωνώ & συνεργάζομαι με τις ΤΠΕ
- Διερευνώ, πειραματίζομαι, ανακαλύπτω & λύνω προβλήματα με τις Τ.Π.Ε.
- Οι ΤΠΕ στην κοινωνία & τον πολιτισμό

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΕΙΦΟΡΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

- Διαχείριση Απορριμμάτων
- Ηλιοπροστασία
- Διαχείριση Υδατικών Πόρων

ΓΛΩΣΣΑ

- Κατανόηση προφορικών κειμένων
- Παραγωγή προφορικών κειμένων
- Κατανόηση γραπτού λόγου
- Παραγωγή γραπτού λόγου

ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

- 6 Σκοποί

ΤΕΧΝΕΣ

- Εικαστικά
- Θέατρο
- Μουσική
- Οπτικοακουστική έκφραση
- Χορός-κίνηση

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ

- Αριθμοί και πράξεις
- Άλγεβρα
- Χώρος και γεωμετρία – μέτρηση
- Στατιστική
- Πιθανότητες

Πώς μαθαίνουν τα μικρά παιδιά

- Καθώς βλέπουν, αγγίζουν, μυρίζουν, γεύονται και κινούνται στο χώρο.
- Καθώς πειραματίζονται με μια ευρεία ποικιλία υλικών.
- Καθώς μιλούν, ακούν τους άλλους, παρακολουθούν, ρωτούν και απαντούν.
- Καθώς προσπαθούν να επιλύουν προβλήματα και να δίνουν απαντήσεις στα ερωτήματα τους, ακόμη και αν κάνουν λάθη.
- Καθώς δοκιμάζουν σε διάφορες καταστάσεις τις λύσεις που δίνουν και αξιολογούν τα αποτελέσματα των πράξεών τους.
- Καθώς συνδέουν πράγματα όμοια και ανόμοια και ανακαλύπτουν τις σχέσεις και την αλληλεπίδρασή τους.
- Καθώς συνεργάζονται με τους άλλους, ενηλίκους και συνομηλίκους, και ενεργούν από κοινού.
- Καθώς μιμούνται και αντιγράφουν τις πράξεις, τις στάσεις και τη γλώσσα των άλλων.
- Καθώς προσποιούνται και δοκιμάζουν ρόλους. (ΔΕΠΠΣ, σ. 21)

Πώς μαθαίνουν τα μικρά παιδιά

- Τα παιδιά προβαίνουν σε όλες τις παραπάνω ενέργειες όταν παίζουν. Το παιχνίδι τους είναι αυθόρμητο, ευχάριστο και δημιουργικό. Όταν παίζουν, τα παιδιά δε χάνουν χρόνο ούτε απλώς γεμίζουν το χρόνο τους. Το παιχνίδι είναι το πλαίσιο εργασίας και το μέσο διά του οποίου τα παιδιά μαθαίνουν καλύτερα. Μέσω του παιχνιδιού τα παιδιά μπορούν να εξερευνήσουν τον περιβάλλοντα χώρο, να πειραματιστούν, να ανακαλύψουν προβλήματα και να προσπαθήσουν να τα λύσουν, να αξιοποιήσουν την περιέργεια και τη δημιουργικότητά τους, να κάνουν επιλογές και να προβούν σε εφαρμογή των δικών τους ιδεών με το δικό τους τρόπο και ρυθμό. Στο παιχνίδι τα παιδιά μπορούν να επαναλάβουν πράγματα τόσες φορές όσες εκείνα θέλουν, μέχρις ότου νιώσουν ότι είναι έτοιμα να προβούν σε νέες δράσεις. Τα παιδιά χρειάζεται να νιώθουν ότι αυτό που κάνουν είναι σημαντικό και να μείνουν ικανοποιημένα με τον εαυτό τους. Χρειάζονται χρόνο για να εργαστούν μόνα τους με πράγματα που τα ενδιαφέρουν άμεσα, καθώς επίσης και πολλές ευκαιρίες να συνεργαστούν με άλλα παιδιά και με ενηλίκους. Καθώς τα παιδιά παίζουν, γνωρίζουν καλύτερα τον εαυτό τους, εξοικειώνονται με τον περιβάλλοντα χώρο και με τους άλλους ανθρώπους με τους οποίους έρχονται σε επαφή. Όταν τα παιδιά απορροφώνται στο παιχνίδι, χρησιμοποιούν όλες τις δυνάμεις τους για αποδοτική μάθηση. *Hart et al., 1997' NNCC (National Network of Child Care), 1994 (ΔΕΠΠΣ, σ. 21)*

Μέθοδοι Διδασκαλίας- Προσεγγίσεις

Διάλεξη

Αφήγηση (παραμυθιού, ιστορικών γεγονότων, βιωματική)

Ερωτήσεις/απαντήσεις (Διάλογος)- Συζήτηση

Παρατήρηση- Περιγραφή

Επίδειξη- Πείραμα

Επίσκεψη

Υπόδυση ρόλου ή δραματοποίηση

Καταιγισμός ιδεών

Παιχνίδι

Μελέτη Περίπτωσης

Ανακάλυψη ή επίλυση προβλήματος

Μελέτη ή σχέδιο εργασίας

Ομαδοσυνεργατική

Εξατομικευμένη

Διαφοροποιημένη

Σχεδιασμός και υλοποίηση διαθεματικών δραστηριοτήτων **Σημαντικά ερωτήματα**

1. Ποια είναι τα βιώματα και τα ενδιαφέροντα των παιδιών;

Από τη μελέτη των προγραμμάτων των νηπιαγωγείων στην επιλογή του θέματος καταγράφεται ένας επαναλαμβανόμενος σχεδιασμός που συνδέεται με εποχικά στοιχεία.

2. Τι περιμένω να μάθει το παιδί στο συγκεκριμένο στάδιο ανάπτυξης;

«Περιβαλλοντικά προβλήματα, το φαινόμενο του ευτροφισμού. Ο Φιρφυρίκος και η Σάντυ και τα βρώμικα νερά της λίμνης».

«Το φαινόμενο της εξατμισοδιαπνοής και η διαχείριση των υδάτινων αποθεμάτων του πλανήτη μας»

3. Ποιες δραστηριότητες είναι κατάλληλες για την επεξεργασία του θέματος;

Η διαθεματικότητα αποτελεί μια έννοια ουσιαστικής και όχι επιφανειακής συνοχής.

Θέμα: Το νερό - Τίτλος δραστηριότητας: Ζώα και φυτά της θάλασσας
Η γερακίνα

Θέμα: Οι μαγνήτες - Τίτλος δραστηριότητας: Το ψάρεμα

Θέμα: Οι κανόνες της τάξης – Τίτλος δραστηριότητας: Οι δέκα εντολές

Σχεδιασμός και υλοποίηση διαθεματικών δραστηριοτήτων

4. Τι περιμένω να κερδίσουν τα παιδιά από τη δραστηριότητα; Στόχοι

Οι στόχοι των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων είναι ακριβείς. Έτσι μας προσανατολίζουν στο σχεδιασμό και την υλοποίηση των δραστηριοτήτων και διευκολύνουν την αξιολόγησή της.

5. Ποια στάδια θα υποστηρίξουν την υλοποίηση της δραστηριότητας

Στην επεξεργασία κάθε γνωστικού αντικειμένου χρειάζεται να προγραμματίσουμε τα στάδια.

Οργανώνοντας τα στάδια χρειάζεται να:

διακρίνουμε το ρόλο του δασκάλου και το ρόλο των μαθητών
στρατηγικές που διευκολύνουν τις δράσεις

Σχεδιασμός και υλοποίηση διαθεματικών δραστηριοτήτων

6. Πως θα διευκολύνω την αλληλεπίδραση των παιδιών;

Επικοινωνιακό μοντέλο – Ομαδοσυνεργατικές δράσεις

7. Είναι κατάλληλος ο χώρος ή χρειάζεται διευθέτηση;

Οι περισσότερες δραστηριότητες γίνονται στην ‘παρεούλα’

8. Ποια υλικά απαιτούνται και διευκολύνουν στην υλοποίηση των δραστηριοτήτων;

“Τα παιδιά επεξεργάζονται τις εικόνες του βιβλίου”

9. Χρειάζεται στο σχεδιασμό μου να λάβω υπόψη τις ιδιαίτερες ανάγκες των παιδιών;

Διαφοροποιημένη διδασκαλία (μαθησιακή ετοιμότητα, ενδιαφέροντα, μαθησιακό προφίλ)

Διαφοροποίηση περιεχομένου – διαδικασίας – αποτελέσματος

Οργάνωση δραστηριοτήτων

Η εποικοδομητική προσέγγιση (Driver & Oldham, 1986)

Φάσεις:

Προσανατολισμός

Ανάδειξη ιδεών

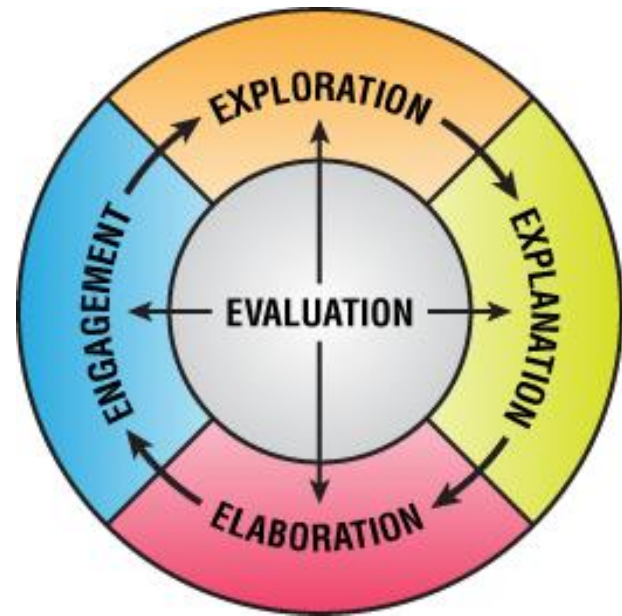
Αναδόμηση των ιδεών

Εφαρμογή

Ανασκόπηση

Ο κύκλος των 5E (Bybee, 1989)

Εμπλοκή - Διερεύνηση- Εξήγηση- Επεξεργασία -Αξιολόγηση

Οργάνωση δραστηριοτήτων II

Εμπλοκή – σύνδεση

Εστιάζεται το ενδιαφέρον των παιδιών στο θέμα

Εκφράζονται και Αξιολογούνται οι προϋπάρχουσες γνώσεις & αντιλήψεις

Πληροφορούνται οι μαθητές για τους στόχους της δραστηριότητας

Επισημαίνεται ποιες γνώσεις των μαθητών θα χρειαστούν για τη συνέχεια

Τίθεται το πρόβλημα που θα επεξεργαστούν στα επόμενα στάδια

Οργάνωση δραστηριοτήτων III

Διερεύνηση

Τα παιδιά αναλαμβάνουν δράση και συλλέγουν πληροφορίες που χρειάζονται για τη λύση του προβλήματος /την απάντηση του ερωτήματος.

Εξήγηση

Τα παιδιά αξιοποιούν τα δεδομένα για να λύσουν το πρόβλημα, αναφέρουν τι κάνανε και προσπαθούν να στοιχειοθετήσουν την απάντηση. Ο δάσκαλος εισάγει νέο λεξιλόγιο που αφορά το θέμα και την επεξεργασία του.

Επεξεργασία

Παρουσιάζονται νέα δεδομένα που επεκτείνουν το πεδίο του θέματος το οποίο επεξεργάζεται η ομάδα. Στο στάδιο αυτό τα παιδιά αξιοποιούν τη νέα γνώση για την επεξεργασία αυτών των πεδίων.

Τρόποι σταδιακής οργάνωσης μαθησιακών δραστηριοτήτων

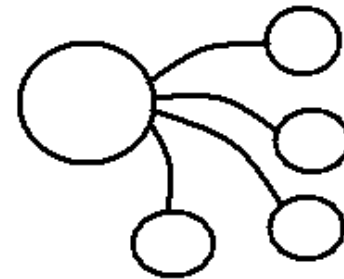
Σειριακή οργάνωση

Η επεξεργασία

ακολουθεί διαδοχικά βήματα

Τροχιακή οργάνωση

Η επεξεργασία

περιστρέφεται

γύρω από ένα κεντρικό θέμα

Τρόποι επεξεργασίας πληροφοριών

J. Bruner

Πραξιακή αναπαράσταση

Η επεξεργασία και η αναπαράσταση των γνώσεων μέσα από κινητικές ενέργειες και αισθητηριακές δεξιότητες.

Η μάθηση βασίζεται

- ο στην αρχή της δοκιμής και της πλάνης παρά στη σκέψη
- ο συνδέεται με δράση, πράξη, μίμηση, χειραγώγηση
- ο προωθείται μέσα από την παραδειγματική διδασκαλία

Εικονιστική αναπαράσταση

Η αναπαράσταση του περιβάλλοντος με εσωτερικές πνευματικές εικόνες, νοητή απεικόνιση των αντικειμένων.

Συμβολική αναπαράσταση

Ο πιο παραγωγικός τρόπος αναπαράστασης πληροφοριών. Στηρίζεται στην ικανότητα του ανθρώπου να αναπαριστά την πραγματικότητα με χρήση συμβόλων. Η γλώσσα η θεμελιώδης μορφή συμβολικής αναπαράστασης.

Διατυπώνοντας τους μαθησιακούς στόχους

Σύμφωνα με το Bloom οι εκπαιδευτικοί στόχοι μπορούν να διακριθούν σε τρεις τομείς:

- το **γνωστικό** (cognitive), που αφορά τις διεργασίες της **γνώσης**
- τον **συναισθηματικό** (affective), που αφορά τις **στάσεις** (attitudes) και
- τον **ψυχοκινητικό** (psychomotor), που αφορά τις **δεξιότητες** (skills).

Ειδικότερα η γνώση οικοδομείται από τα παρακάτω επίπεδα:

Μάθηση
Κατανόηση
Εφαρμογή
Ανάλυση
Σύνθεση
Αξιολόγηση

Διατυπώνοντας τους μαθησιακούς στόχους II

Μάθηση: ανάκληση δεδομένων ή πληροφορίας. Ο μαθητής ονομάζει μέρη, αναγνωρίζει, δίνει ορισμό.

Επιτυγχάνεται μέσα από τις δράσεις: ορίζω, περιγράφω, απαριθμώ, αναγνωρίζω, κατονομάζω, κατηγοριοποιώ, ταιριάζω, ονομάζω, καταγράφω, αναπαράγω, επιλέγω, δηλώνω, βλέπω

Κατανόηση: κατανόηση της σημασίας, ερμηνεία προβλημάτων και οδηγιών. Ο μαθητής εξηγεί ένα φαινόμενο, κατατάσσει σε κατηγορίες

Επιτυγχάνεται μέσα από τις δράσεις: κατηγοριοποιώ, αναφέρω, αλλάζω, περιγράφω, συζητώ, εκτιμώ, εξηγώ, γενικεύω, δίνω παραδείγματα, διασαφηνίζω, βγάζω νόημα, παραφράζω, ανακεφαλαιώνω, συνοψίζω, κατανοώ.

Εφαρμογή: χρήση μιας έννοιας σε νέες κατηγορίες και πλαίσια, εφαρμογή της γνώσης του σχολείου στην καθημερινότητα. Ο μαθητής προβλέπει αποτέλεσμα, επιλύει.

Επιτυγχάνεται μέσα από τις δράσεις: ενεργώ, εφαρμόζω, διαχειρίζομαι, εκφράζω, ελέγχω, καθορίζω, αναπτύσσω, ανακαλύπτω, συνεισφέρω, επεκτείνω, υλοποιώ, ενημερώνω, διδάσκω, συμμετέχω, προβλέπω, ετοιμάζω, διατηρώ, προβάλλω, παρέχω, συσχετίζω, λύνω, μεταφέρω, εκμεταλλεύομαι

Διατυπώνοντας τους μαθησιακούς στόχους III

Ανάλυση: κατανόηση της δομής και διάκριση των συστατικών μερών. Ο μαθητής συγκρίνει και αναλύει.

Επιτυγχάνεται μέσα από τις δράσεις: αναλύω, αποσυνθέτω, κατηγοριοποιώ, συγκρίνω, αντιπαραβάλλω, συσχετίζω, διαφοροποιώ, διακρίνω, εστιάζω, συμπεραίνω, περιορίζω, περιγράφω, προβάλλω, αναγνωρίζω, χωρίζω.

Σύνθεση: συνδυασμός στοιχείων για την κατασκευή νέας δομής. Ο μαθητής σχεδιάζει, αναπτύσσει, οργανώνει την επίλυση προβλημάτων.

Επιτυγχάνεται μέσα από τις δράσεις: προβλέπω, συνεργάζομαι, προσαρμόζω, συνδυάζω, επικοινωνώ, συνθέτω, δημιουργώ, αναπτύσσω, μηχανεύομαι, εκφράζω, διευκολύνω, γενικεύω, υποθέτω, εντάσσω, παρεμβάλλω, εφευρίσκω, μοντελοποιώ, ενισχύω, ανακατασκευάζω.

Αξιολόγηση: διατύπωση αξιολογικών κρίσεων. Ο μαθητής εκτιμά, κρίνει, επιχειρηματολογεί.

Επιτυγχάνεται μέσα από τις δράσεις: επιβραβεύω, συγκρίνω, αντιπαραβάλλω, συμπεραίνω, κρίνω, αποφασίζω, σχολιάζω, υποστηρίζω, ερμηνεύω, δικαιολογώ, αναπλαισιώνω, υπερασπίζομαι.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ διατύπωση στόχων

- **Γνώσεις:**

Αναγνωρίζω, διακρίνω, ερμηνεύω, περιγράφω, ορίζω, απαριθμώ, επιλέγω, κατατάσσω, ταξινομώ, κατηγοριοποιώ, συγκρίνω, συσχετίζω

- **Δεξιότητες/ τι θα είναι ικανά να κάνουν τα παιδιά μετά το τέλος της διδασκαλίας:**

Επιδεικνύω, κατασκευάζω, μετατρέπω, μετρώ, συντάσσω, σχεδιάζω, υπολογίζω, διορθώνω, ελέγχω, επαληθεύω, θέτω, επιλύω, εφαρμόζω, χρησιμοποιώ, επεξηγώ, συμπληρώνω, οργανώνω

- **Στάσεις_ Στάση είναι ένα σύνολο αξιών με βάση τις οποίες καθορίζεται η συμπεριφορά:**

Αποδέχομαι, εκτιμώ, απορρίπτω, αρνούμαι, υποστηρίζω, αμφισβητώ, διερωτώμαι, ενθαρρύνω, παροτρύνω, προτιμώ, υιοθετώ, υποκινώ

Διατυπώνοντας μαθησιακούς στόχους στις ΦΕ

Η εμπλοκή του παιδιού στις ΦΕ έχει στόχο την επαύξηση της ικανότητας:

- να παρατηρεί
- να κάνουν υποθέσεις
- να προβλέπουν
- να ερευνούν
- να αναλύουν
- να συμπεραίνουν

την ενσωμάτωση της επικοινωνίας στην επιστήμη ώστε:

- να ανακαλεί
- να αναγνωρίζει ομάδες
- να γενικεύει
- να αναλύει
- να κρίνει
- να λύνει προβλήματα
- να εξηγεί
- να επιδεικνύει
- να ρωτά
- να επισημαίνει αναλογίες
- να συνεργάζεται

Ερωτήσεις & γνώση

Κλειστές και ανοικτές ερωτήσεις

- Ξέρετε τι είναι αυτό;
- Πώς νομίζετε ότι λέγεται αυτό το εργαλείο;
- Πού το χρησιμοποιούμε;
- Πού φαντάζεστε ότι θα μπορούσαμε να το χρησιμοποιήσουμε;
- Σας άρεσε;
- Ήσασταν καλά παιδιά;
- Τι παρατηρείτε στο χρώμα όταν οργώνεται; Αυτή η μουσική είναι χαρούμενη ή όχι; Τι είναι το πολυτεχνείο; τι έκαναν εκεί οι φοιτητές; Τι συμβολίζει το άσπρο; Σας αρέσει εσάς ο πόλεμος;

Οι πιο σημαντικές ερωτήσεις που υποστηρίζουν τη μάθηση είναι τρεις:

Ποιο

Πώς

Γιατί

Ερωτήσεις & γνώση στις ΦΕ

Στο νηπιαγωγείο τα παιδιά έχουν την ευκαιρία να βρίσκονται σε ένα περιβάλλον πλούσιο σε ερεθίσματα και εμπειρίες. Αυτό που λείπει είναι μια μεθοδευμένη καθοδήγηση στην επικοινωνία.

Δεξιότητες	Παραγωγικές ερωτήσεις
Παρατήρησης	Εστίασης προσοχής (που, τι, ποιο)
Συσχέτισης	Δράσης (με ποιο τρόπο..., τι χρειάζεται να κάνουμε....) Προβληματισμού (τι πιστεύετε ότι θα συμβεί αν ...)
Ποσοτικοποίησης	Μέτρησης (πώς μπορούμε να υπολογίσουμε/μετρήσουμε...)
Σύγκρισης – οργάνωσης-ταξινόμησης	Σύγκρισης (σε τι μοιάζουν/διαφέρουν..., πώς μπορούμε να τα χωρίσουμε σε ομάδες..., ποια κριτήρια θα χρησιμοποιήσουμε...)
Εφαρμογής - επικοινωνίας	Αιτιολόγησης (τι πρέπει να σκεφτούμε για να....., πώς χρειάζεται να οργανώσουμε τη δουλειά μας; με ποιους τρόπους μπορούμε να (το) παρουσιάσουμε;)

ΔΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

- Προσέλευση των νηπίων
- Ελεύθερες Δραστηριότητες
- Ελεύθερες ανακοινώσεις/
δραστηριότητες καθημερινής ροής
- Ανάπτυξη διαθεματικών δραστηριοτήτων
- Φαγητό
- Διάλειμμα
- Μετάβαση από τη μια δραστηριότητα
στην άλλη
- Αναχώρηση

Ημερήσιο πρόγραμμα στο νηπιαγωγείο

Ελεύθερες-
Αυθόρμητες
δραστηριότητες

Οργανωμένες
δραστηριότητες

Επιλέγονται
από τον
εκπαιδευτικό

Επιλέγονται από
τον εκπαιδευτικό σε
συνεργασία με τα
παιδιά

- Μπορεί να είναι διαθεματικές
- Μπορεί να είναι αυτόνομες
- Έχουν σαφείς μαθησιακούς στόχους.
- Συνδέονται με συγκεκριμένες ενότητες – μαθησιακές περιοχές
- Μπορεί να είναι project

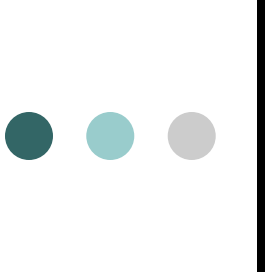
Σχεδιασμός & Υλοποίηση οργανωμένου προγράμματος

- Δε μιλάμε για «**μαθήματα**» αλλά για «**δραστηριότητες**» συνδεδεμένες για μία ή περισσότερες πλευρές ανάπτυξης παιδιού
 - Παραδοσιακά ΑΠ δίνουν έμφαση στα περιεχόμενα
- VS**
- Τα σύγχρονα εστιάζουν εξίσου στο περιεχόμενο & στη διαδικασία
 - Δεν υπάρχουν **δεσμευτικά περιεχόμενα** διδασκαλίας αλλά στόχοι που επιδιώκονται μέσα από **πληθώρα σύγχρονων θεμάτων**
 - Φαίνεται ο/η νηπιαγωγός να έχει απόλυτη ελευθερία επιλογών, όμως είναι απαραίτητο να έχει **θεωρητικό background** (σύγχρονες απόψεις για τη φύση παιδιού και γνώσης)
 - Το Α.Π. λειτουργεί ως πλαίσιο, μέσα στο οποίο αναπτύσσει **αυτενέργεια & δημιουργικότητά.**

Σχεδιασμός διδασκαλίας

- Σχεδιασμός στη διδασκαλία εννοείται η συστηματική διαδικασία, κατά την οποία **παίρνονται αποφάσεις** σχετικά με τη μορφή & το περιεχόμενο της διδασκαλίας και καθορίζεται η ακολουθία των διδακτικών ενεργειών που οφείλουν να γίνουν σ' ένα μάθημα/ μια δραστηριότητα.

Σχεδιασμός διδασκαλίας

Ο παραδοσιακός σχεδιασμός επιβάλλει να προσδιορίζονται με ακρίβεια & σαφήνεια οι διδακτικοί στόχοι, να προγραμματίζονται όλες οι διδακτικές ενέργειες & στρατηγικές που θα βοηθήσουν στην υλοποίηση των σκοπών και στόχων, και να καθορίζονται τα κριτήρια μέτρησης και αξιολόγησης των αποτελεσμάτων.

Προβληματική της διδασκτικής πράξης

Τι διδάσκω; Περιεχόμενο του προγράμματος, ενότητας, δραστηριότητας

Γιατί το διδάσκω; Στόχοι του αναλυτικού προγράμματος

Πώς το διδάσκω; Μέθοδοι, τεχνικές

Σε ποιον διδάσκω; Ψυχολογική διάσταση του μαθητή

Ποια τα αναμενόμενα Αποτελέσματα;
Αξιολόγηση

Άρα βασικά δομικά στοιχεία μιας οργανωμένης διδασκαλίας

- Στόχοι
- Περιεχόμενο διδασκαλίας
- Μέθοδος διδασκαλίας
- Υλικά
- Αξιολόγηση

Τι περιλαμβάνει ο σχεδιασμός μιας οργανωμένης δραστηριότητας

- Τίτλος δραστηριότητας
- **Ενότητα/ες** (Ισχύον αναλυτικό) **ή Μαθησιακές περιοχές** (Πιλοτικό Πρόγραμμα σπουδών)
- Στόχος/οι
- Μέθοδοι
- Εποπτικό Υλικό – Βοηθητικά μέσα
- Διάρκεια & χώρος διεξαγωγής της δραστηριότητας
- Πορεία διδασκαλίας
- Αξιολόγηση δραστηριότητας

Ενότητες – Μαθησιακές περιοχές

Ισχύον πρόγραμμα σπουδών ΕΝΟΤΗΤΕΣ

1. Παιδί και γλώσσα
(προφορική επικοινωνία-
ανάγνωση- γραφή)
2. Παιδί και μαθηματικά
3. Παιδί και περιβάλλον
(φυσικό περιβάλλον-
ανθρωπογενές περιβάλλον)
4. Παιδί και Δημιουργία-
έκφραση (εικαστικά,
θεατρική αγωγή, μουσική,
φυσική αγωγή)
5. Παιδί και πληροφορική

Πιλοτικό πρόγραμμα σπουδών ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

1. Προσωπική και κοινωνική
ανάπτυξη
2. Φυσικές επιστήμες
3. Τεχνολογίες Πληροφοριών &
Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.)
4. Περιβάλλον και εκπαίδευση
για την αειφόρο ανάπτυξη
5. Γλώσσα
6. Φυσική αγωγή
7. Τέχνες
8. Μαθηματικά

Επίπεδα διδακτικών στόχων (Bloom)

- **Γνώσεις**: ποιες γνώσεις θα αποκτήσουν τα παιδιά
- **Δεξιότητες**: τι θα είναι ικανά να κάνουν τα παιδιά μετά το τέλος της διδασκαλίας
- **Στάσεις – αξίες** ☛ συμπεριφορά
Στάση είναι ένα σύνολο αξιών με βάση τις οποίες καθορίζεται η συμπεριφορά
Ποιες αξίες θα αναπτύξουν τα παιδιά που θα επηρεάσουν τις προτιμήσεις, συμπεριφορά τους για πρόσωπα, πράγματα ή καταστάσεις.

Προδιαγραφές διατύπωσης στόχων/1

- Δύσκολη δουλειά η διατύπωση στόχων: από αφηρημένη και γενικόλογη διατύπωση πρέπει να φτάσουμε στην εξειδίκευση
- Περιλαμβάνει τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα από τη διδασκαλία μιας ενότητας
- Τις τυπικές συνθήκες κάτω από τις οποίες θα εμφανιστεί το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα (μέσα & υλικά, χώρος, χρόνος)
- Τα κριτήρια επίτευξης και αποδοχής των επιδιωκόμενων αποτελεσμάτων, έτσι ώστε να είναι δυνατός ο έλεγχος και η μέτρηση τους

Προδιαγραφές διατύπωσης στόχων/2

- Τα αποτελέσματα πρέπει να αναφέρονται σε μια άμεσα ορατή και εύκολα αναγνωρίσιμη συμπεριφορά.
- Γι αυτό οι στόχοι πρέπει να διατυπώνονται με **ρήματα** που δηλώνουν εύκολα προσδιορίσιμες ενέργειες.
- Πρέπει να αποφεύγονται οι στόχοι που διατυπώνονται με ρήματα όπως «να γνωρίζουν», «να μάθουν», «να καταλάβουν», *επειδή δεν δηλώνουν ένα σαφές και φανερό αποτέλεσμα.*
- Τα παρακάτω ρήματα δηλώνουν σαφείς και άμεσα ορατές ενέργειες:

Διατύπωση στόχων

○ Γνώσεις:

Αναγνωρίζω, διακρίνω, ερμηνεύω, περιγράφω, ορίζω, απαριθμώ, επιλέγω, κατατάσσω, ταξινομώ, κατηγοριοποιώ, συγκρίνω, συσχετίζω

○ Δεξιότητες:

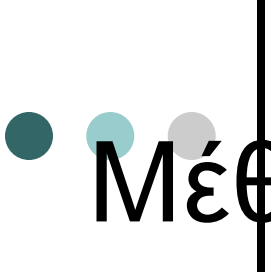
Επιδεικνύω, κατασκευάζω, μετατρέπω, μετρώ, συντάσσω, σχεδιάζω, υπολογίζω, διορθώνω, ελέγχω, επαληθεύω, επιλύω, εφαρμόζω, χρησιμοποιώ, επεξηγώ, συμπληρώνω, οργανώνω

○ Στάσεις:

Αποδέχομαι, εκτιμώ, απορρίπτω, υποστηρίζω, αμφισβητώ, διερωτώμαι, ενθαρρύνω, παροτρύνω, προτιμώ, υιοθετώ, υποκινώ,

Υλικά & Μέσα & χώρος & διάρκεια

- **Υλικά & μέσα** (=Η χρήση πολλαπλών μέσων, με χρώμα, Εικόνα, Ήχος, βίντεο π.χ. Οπτικοακουστικά, έντυπα, εικόνες, αντικείμενα, σχεδιαγράμματα, κλπ)
- **Χρήση, οργάνωση, τακτοποίηση**
- **Εσωτερικός χώρος- γωνιές** (συζήτησης, οικοδομικού υλικού, **βιβλιοθήκης**, εικαστικών, κουκλοθεάτρου, σύγχρονης τεχνολογίας , επιστημών & εξερευνήσεων, μαθηματικών ή των επιτραπέζιων παιχνιδιών δραματικής τέχνης, μουσικής, κλπ) ή ο **εξωτερικός χώρος** (αυλή, επίσκεψη π.χ. επισκέψεις σε μουσεία, σε εκθέσεις, σε θέατρο, στον κινηματογράφο, σε χώρους εργασίας, κλπ)

Μέθοδος διδασκαλίας

- *Μέθοδος*: συγκεκριμένη στρατηγική προκειμένου να υλοποιηθούν οι στόχοι του προγράμματος
- Κάθε στόχος μπορεί να υλοποιηθεί με διαφορετικές μεθόδους
- Η μέθοδος οφείλει να συμπεριληφθεί στο σχεδιασμό αλλά η επιτυχία της γίνεται αισθητή στη διάρκεια της διδασκαλίας

Διδακτικές Μέθοδοι & Προσεγγίσεις

- Διάλεξη, εισήγηση
- Αφήγηση (παραμυθιού, ιστορικών γεγονότων, βιωματική)
- Διάλογος
- Παρατήρηση – Περιγραφή
- Επίδειξη
- Επίσκεψη
- Υπόδυση ρόλου & δραματοποίηση
- Καταιγισμού ιδεών Brainstorming
- Ανακάλυψη ή επίλυση προβλήματος
- Ομαδοσυνεργατική προσέγγιση
- Διαφοροποιημένη προσέγγιση
- Εξατομικευμένη προσέγγιση
- Μελέτη ή σχέδιο δράσης_project

● ● ● | Ας πάρουμε τα πράγματα από την αρχή!
Τι είναι η θεματική προσέγγιση

- Πρόκειται για **διερευνήσεις θεμάτων** που επιλέγει και προτείνει ο/η εκπαιδευτικός.

Θεωρούνται προγραμματισμένες εμπειρίες μάθησης (Lake, 1994) μέσα από τις οποίες αναζητούμε συστηματικά διαθεματικές συνδέσεις ή προεκτάσεις μεταξύ των διαφορετικών γνωστικών περιοχών.

Εξυπηρετούνται οι στόχοι του προγράμματος αλλά και οι ανάγκες των παιδιών

● ● ● | Τι είναι η θεματική προσέγγιση;

- Αφορά ένα σύνολο προσχεδιασμένων δράσεων πάνω σε ένα συγκεκριμένο θέμα που θεωρείται σημαντικό και η νηπιαγωγός προσδιορίζει τις πληροφορίες που θα πρέπει να αποκτηθούν.
- Τα επιθυμητά αποτελέσματα είναι προκαθορισμένα αλλά χρειάζεται να προσαρμόζονται κάθε φορά στις ιδιαιτερότητες των παιδιών της τάξης
- Καταλαμβάνουν σημαντική θέση στα ΑΠΣ και μπορούν να συμβάλλουν σημαντικά στη γνώση των παιδιών

Διαθεματική προσέγγιση:

- Εννοούμε τη μορφή εκείνη της διδασκαλίας που αποσκοπεί να ενοποιήσει γνωστικά αντικείμενα που στα παραδοσιακά ΑΠ παρουσιάζονται χωριστά
- Τα παιδιά προσεγγίζουν τη σχολική γνώση ενιαιοποιημένη
- Καταλύονται τα διακριτά μαθήματα

Ποια θέματα;

- **Επιλέγονται θέματα επίκαιρα, σύγχρονα, οικεία στα παιδιά, που δίνουν ευκαιρίες για διερευνήσεις, που προκαλούν το ενδιαφέρον τους, πλούσιο & με πολλές διαστάσεις.**
- Τα παιδιά εξοικειώνονται με διαφορετικά γνωστικά αντικείμενα.
- Υιοθετούνται και δραστηριότητες που προκύπτουν ή προτείνονται από τα παιδιά.
- Ο εκπαιδευτικός τα παροτρύνει να διατυπώσουν σκέψεις, να αποκαλύψουν γνώσεις & να εκφράσουν αντιλήψεις γύρω από το θέμα.

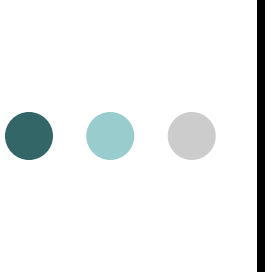
Κριτήρια επιλογής των θεμάτων:

- Που συνάδουν με ενδιαφέροντα & ανάγκες παιδιών
- Επετειακά και επίκαιρα γεγονότα
- Που προκαλούν, που επιδέχονται διερεύνησης, που σχετίζονται με τη γνωστική, ανάπτυξη των παιδιών.
- Που προκύπτουν από την καθημερινότητα του νηπιαγωγείου.
- Που διεξάγονται με δημιουργικές δραστηριότητες & δράσεις
- Που προάγουν δημιουργικότητα, φαντασία, κριτική σκέψη
- Που δεν προτάσσουν το διδακτισμό, δεν αναδεικνύουν το λόγο της Νηπιαγωγού
-

Επιλογή θέματος

- Θεματικό πεδίο προς εξερεύνηση. Π.χ. Ωκεανοί, Δελφίνια, Χειμώνας
- Ζήτημα που αφορά έρευνα. Π.χ. Επικοινωνία, Μέσα μεταφοράς, Πόλεμος
- Ένα πρόβλημα
- Η διερεύνηση ενός θεσμού, φαινομένου, γεγονότος ή έννοιας. Π.χ ο Καιρός, ο Χρόνος, η Ελ. Επανάσταση
- Επιλογή με κριτήρια: Ενδιαφέρον των παιδιών, ευρύτητα των προοπτικών, διαθέσιμες πηγές, στόχους του Α.Π

Τα θέματα ανήκουν σε κατηγορίες

- Λογοτεχνία
- Κοινωνικές και Φυσικές Επιστήμες
- Αφηρημένες έννοιες
- Γεγονότα από τη ζωή των παιδιών
- Ενδιαφέροντα των παιδιών
- Αντικείμενα-κατασκευές

Παράγοντες που συνδέονται με το σχεδιασμό μιας διαθεματικής δραστηριότητας:

- Το προφίλ του εκπαιδευτικού.
- Το μαθησιακό προφίλ των μαθητών
 - Το γενικό αναπτυξιακό επίπεδο των παιδιών & πώς μαθαίνουν
 - Τα ενδιαφέροντα & οι ανάγκες των παιδιών.
 - Οι εμπειρίες που έχουν βιώσει στο κοινωνικό & πολιτισμικό τους περιβάλλον.
 - Οι γνώσεις που ήδη έχουν κατακτήσει.
- Ο χρόνος & ο χώρος διεξαγωγής της
- Υλικά & μέσα που διαθέτουμε για την υποστήριξή της
- Οι διάφορες μέθοδοι & στρατηγικές που θα χρησιμοποιηθούν ανάλογα με τους στόχους που έχουν τεθεί και τις ανάγκες των παιδιών (**διαφοροποιημένη παιδαγωγική**)

Ως νηπιαγωγός άρα οφείλω να έχω σχεδιάσει & προσδιορίσει:

- Θέμα
- Ενότητες
- μαθησιακούς/διδακτικούς στόχους που θα επιδιώξει να κατακτήσουν τα παιδιά
- Μεθόδους
- χρονική διάρκεια επεξεργασίας του θέματος & χώρο
- Πορεία/ περιεχόμενο

Μεθοδολογία ανάπτυξης θεματικής προσέγγισης

Α ΦΑΣΗ:

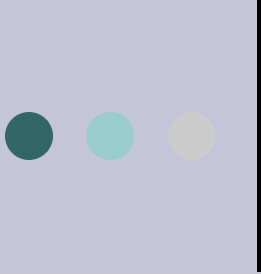
- Αιτιολόγηση επιλογής του θέματος
- Διερεύνηση προηγούμενων εμπειριών & γνώσεων παιδιών «*Τι ξέρετε για.....*»
- Καταγραφή των ερωτημάτων των παιδιών τα οποία καθορίζουν και τις πτυχές του θέματος «*Τι θέλετε να μάθετε για...*»
- Καθορισμός των υποθεμάτων-ενοτήτων του κεντρικού θέματος και δημιουργία **Σχεδιαγράμματος με τις προτεινόμενες ενότητες**
- Μαθησιακές επιδιώξεις (πτυχές που σχετίζονται με το τι θεωρεί η/ο Ν αναγκαίο να μάθουν/να κάνουν τα παιδιά γύρω από το θέμα)
- Υποστηρικτικό υλικό που αποτελεί το φάκελο παρουσίασης του θέματος
- Συγκρότηση φακέλου ενημέρωσης εκ/κου

Β ΦΑΣΗ:

- Ομαδικές & ατομικές & Ολομέλεια δημιουργικές δραστηριότητες
- Δραστηριότητες ολοκλήρωσης του θέματος (**Κάθε δραστηριότητα κρύβει την υλοποίηση ενός ή περισσότερων στόχων & Κάθε στόχος υπαγορεύει δράσεις για την επίτευξη του. Άρα καταγραφή των στόχων & Δράσεων και αρμονική αντιστοίχισή τους**)

Γ ΦΑΣΗ:

- Αξιολόγηση

Σχεδιασμός Θεματικής Προσέγγισης 7^ο εξάμηνο 2013-2014

Α' Μέρος

Θεματική:

Υποθέματα: 1, 2, 3

Ανάλυση υποθεμάτων

1ο υπόθεμα:

Τίτλος δραστηριότητας:

Μαθησιακοί στόχοι: (v)

Σχεδιασμός Θεματικής Προσέγγισης – 7ο εξάμηνο 2013-2014

ΘΕΜΑ

1. Υπόθεμα:

2. Τίτλος δραστηριότητας:

3. Μαθησιακοί στόχοι:

3α... *Ενότητα*: 1.....

(ΜΑΘ. ΠΕΡΙΟΧΗ) 2.....

3β... *Ενότητα*: 1.....

(ΜΑΘ. ΠΕΡΙΟΧΗ) 2.....

4. Εποπτικά μέσα και υλικά:

5. Διάρκεια:

6. Μέθοδοι:

6. Περιγραφή πορείας

7.α Αφόρμηση – έναυσμα

7.β Περιγραφή:

διδακτικών σταδίων

διδακτικών ενεργειών

διατύπωσης χαρακτηριστικών ερωτημάτων

αξιοποίησης εποπτικού υλικού

του τρόπου υποστήριξης της συμμετοχής και/ή της
συνεργασίας των παιδιών

του κλεισίματος της δραστηριότητας

8. Αξιολόγηση δραστηριότητας

α. μαθησιακών στόχων

(β. μαθησιακής διαδικασίας, αφορά στην περίοδο των Πρακτικών
Ασκήσεων)

Καλή επιτυχία!